

پدیده قاچاق

(قسمت پایانی)

ممید پاهوشی

(دادستان نظامی استان کرمانشاه)

وزارت کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی

به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲: به میزان ۲۰٪ از وجوهی که طبق مفاد این قانون به حساب خزانه واریز می‌گردد در اختیار سازمانهایی که قانوناً وظیفه مبارزه با قاچاق را به عهده دارند قرار می‌گیرد تا جهت تهیه وسایل و تجهیزات و امکاناتی که در امر مبارزه با قاچاق ضرورت دارد به مصرف برسانند.

تبصره ۳: حق‌الکشف موضوع این قانون از مالیات معاف است.

تبصره ۴: به دولت اجازه داده می‌شود ۵۰٪ از کل عواید حاصل از محل اخذ جرایم و اموال ضبط شده قاچاقچیان مواد مخدر را که وسیله دادگاهها و دادرهای انقلاب یا دادگاهها و دادرهای عمومی اخذ می‌گردد طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب وزیر کشور می‌رسد به مخبرین، کاشفین و مأموران انتظامی و سازمان کاشف اختصاص و مورد استفاده قرار دهد. وسایط نقلیه حامل مواد مخدر و کالای قاچاق پس از صدور حکم قطعی به منظور

می‌گردد:

«جریمه‌ها و دیگر وجوه حاصل از اجرای این قانون به حساب متمرکزی که در وزارت امور اقتصادی و دارایی افتتاح می‌شود واریز می‌گردد این وجوه با تصویب ستاد مذکور در ماده (۳۳) و تأیید رئیس جمهوری هزینه می‌شود.»

پاداش مأمورین مبارزه با قاچاق براساس تبصره‌های ذیل ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق از وجوه حاصل از مبارزه با قاچاق که در حساب خزانه جمع‌آوری گردیده است، می‌باشد که تبصره‌های ذیل ماده (۱۹) قانون مرقوم عیناً درج می‌شود:

«تبصره ۱: دولت مجاز است حداکثر به میزان ۳۰٪ وجوهی که طبق این قانون به حساب خزانه واریز می‌شود برای پرداخت حق‌الکشف به کاشفین، مخبرین و مأمورین انتظامی که در کشف و ضبط قاچاق و کشف ریال و ارز دخالت داشته‌اند مورد استفاده قرار دهد. آیین‌نامه نحوه توزیع و استفاده از اعتبار موضوع این تبصره بنابه پیشنهاد مشترک

د- پاداش مأمورین مبارزه با قاچاق پاداش مأمورین مبارزه با قاچاق در قانون مربوط بیان گردیده که ذیلأ به شرح آن می‌پردازیم.

ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مقرر می‌دارد:

«کلیه وجوهی که از فروش و جریمه اجناس قاچاق که طبق مقررات مربوطه به نفع دولت ضبط قطعی شده با می‌شوند و همچنین ریالها و معادل ریالی ارزشهایی که کشف و به طور قطعی ضبط شده یا خواهد شد باید به حسابی که توسط خزانه به همین منظور افتتاح می‌گردد واریز شود. ارزشهای مکشوفه در اختیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار خواهد گرفت تا معادل ریالی آن را به حساب مزبور واریز نمایند.»

اما ماده (۲۹) قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۶/۸/۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام، برای وجوه حاصل از مبارزه با مواد مخدر حساب دیگری منظور نموده است. مفاد ماده مرقوم ذیلأ درج

استفاده در امر مبارزه با قاچاق در اختیار سازمان کاشف جرم قرار خواهد گرفت. تبصره ۶: پرداخت حق‌الکشف مربوط به تبصره‌های ۱* و ۴* در صورتی مجاز است که به تشخیص بالاترین مقام مسئول در دستگیری قاچاقچی اهمال نشده باشد.» و ایضاً در این خصوص ماده (۳۱) قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی چنین مقرر می‌دارد:

«کلیه دستگاهها و مراجع قضایی کشور مکلفند وجوه ربالی و ارزی که تحت عنوان قاچاق، کشف و یا تحت عنوان جرایم اخذ می‌گردد و همچنین کلیه وجوه ارزی و ربالی که بابت جرمه اجناس قاچاق، احتکار، گرانفروشی، تعزیرات حکومتی و سایر عناوین به نفع دولت ضبط قطعی شده و یا می‌شوند را بلافاصله بدون دخل و تصرف تا تعیین تکلیف قطعی از طرف مراجع قضایی به حساب خزانه که به همین منظور افتتاح می‌شود واریز نمایند. همچنین دستگاههای مذکور مکلفند کلیه مسکوکات طلا و نقره و شمش طلا و جواهرات و اموال این قانون را بلافاصله و بدون دخل و تصرف با تنظیم صورتجلسی که به امضای دادستان مربوط و رئیس اداره امور اقتصادی و دارایی یا نمایندگان آنها خواهد رسید به سازمان تحویل دهند.»

در رابطه با پاداش مأمورین مبارزه با قاچاق مواد (۲ و ۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۱) قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و تبصره ۱* ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب سال ۱۳۶۳ به شرح آتی بیان می‌گردد:

«ماده ۲: خزانه مکلف است یک هفته پس از وصول درخواست وجه از طرف دستگاههای اجرایی واریزکننده وجوه، معادل ۳۰٪ از وجوهی را که طبق ماده (۱) این آیین‌نامه

پاداش مأمورین مبارزه با قاچاق براساس تبصره‌های ذیل ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق از وجوه حاصل از مبارزه با قاچاق که در مساب خزانه جمع‌آوری گردیده است، می‌باشد

به حساب خزانه واریز می‌شود برای پرداخت حق‌الکشف به کاشفین و مخبرین و مأموران انتظامی و سایر مأمورینی که در به قطعیت رساندن پرونده‌ها از جهت ضبط کالا یا تعلق جرمه دخالت داشته‌اند به حساب خاصی که هر یک از دستگاههای مزبور برای همین منظور از طریق خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح خواهند نمود منتقل نماید.

تبصره ۱: به منظور تسریع در پرداخت حق‌الکشف اشخاص ذی‌سهم، خزانه مکلف است مبلغی معادل ۳۰٪ وجوه موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه (متناسب با واریز بهای هر واحد) را به صورت تنخواه گردان در اختیار سازمانهای واریزکننده وجوه (گمرک، دخانیات شیلات) قرار دهد تا دستگاههای مزبور بتوانند از محل تنخواه، حداکثر ظرف پانزده روز بعد از قطعیت ضبط کالا و تعلق جرمه، حق‌الکشف اشخاص را مستقیماً و در محل، در وجه آنان پرداخت و پس از دریافت وجوه از خزانه تسویه نمایند.

تبصره ۲: نحوه عمل در مورد پرداخت حق‌الکشف از عواید حاصل از محل اخذ جرایم و اموال ضبط شده قاچاقچیان مواد مخدر تابع مفاد آیین‌نامه تبصره ۴* قانون اصلاح ماده

(۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۶۳ خواهد بود.

ماده (۳) - وجوه موضوع ماده (۲) در هر پرونده با رعایت مفاد این آیین‌نامه به شرح زیر تسهیم خواهد شد.

الف - سهم مخبرین و کاشفین ۳/۲۲

ب - سهم مأمورین انتظامی ۳/۸

تبصره: در مورد پرونده‌های قاچاق که در مراجع قضایی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد معادل ۱٪ از وجوه موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه به حساب وزارت دادگستری منظور تا در جهت پیشبرد اهداف قضایی و فراهم آوردن امکانات تسریع در رسیدگی به پرونده‌های قاچاق تحت نظر بالاترین مقام اجرایی وزارت مزبور هزینه شود.»

و ماده (۷) قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز در مورد حق‌الکشف مأمورین تعقیب و کشف قاچاق چنین مقرر می‌داد:

«کلیه اموال و وجوه موضوع قاچاق و کلیه اموالی که از طریق تخلفات مزبور به دست آمده و یا برای ارتکاب آن تخلفات مورد استفاده می‌باشد (اعم از منقول و غیرمنقول) پس از تعیین تکلیف قطعی مطابق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد فروخته و ۵۰٪ از وجوه حاصل از اجرای قانون مزبور برای کاشفین و سازمانهای کاشف (برطبق قانون) و ۴۰٪ به حساب خزانه دولت و ۱۰٪ نیز به امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز اختصاص خواهد یافت. وجوه حاصل از فروش اموال مزبور و نیز جریمه‌های نقدی که محکومین تخلفات اقتصادی پرداخت می‌نمایند به حساب ویژه موضوع تبصره (۵) ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی واریز می‌شود.

نحوه و موارد مصرف وجوه فوق از

جمله، هزینه‌های جاری، عملیاتی مبارزه با قاچاق ارز و کالا و تأمین هزینه‌های جاری برای فروش کالاهای مکشوفه و نیز حق‌الکشف مأمورین و سازمانهای کاشف و رد قیمت یا اموالی که به حکم محکمه برائت گرفته‌اند، توسط هیأت وزیران تعیین می‌گردد.»

مواد (۲۳ الی ۲۹) آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۹/۳/۸ و ۱۳۷۹/۳/۲۹ هیأت وزیران، در مورد نحوه پرداخت پست‌آداش مأمورین مبارزه با قاچاق به شرح زیر بیان می‌نماید:

«ماده (۲۳) اداره‌های مربوط مأمور وصول درآمدهای دولت و سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مکلفند بلافاصله پس از فروش کالا و یا اخذ جریمه و واریز وجوه به حساب ویژه خزانه (۷۱۲) (بدون تنظیم فهرست تقسیم حق‌السهم) نسبت به درخواست واریز ۵۰٪ حق‌السهم کاشفان و سازمانهای کاشف مربوط، به انضمام مشخصات پیکره وجوه واریزی به حساب ویژه خزانه (۷۱۲) اقدام و یک رونوشت تقاضای مذکور را به سازمان کاشف ذی‌ربط ارسال نمایند.

ماده (۲۴) - خزانه مکلف است در هر استان یک حساب بانکی با درخواست اداره‌های مأمور وصول درآمدهای دولت افتتاح نماید. هر یک از اداره‌های یاد شده و نیز هر یک از محاکم و شعب قضایی و تعزیرات حکومتی، سازمانهای کاشف و شاکي و سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مکلفند تمامی وجوه حاصل از فروش و جریمه کالاهای قاچاق را به حساب مذکور واریز نمایند؛ این حسابها غیر قابل برداشت بوده و موجودی آنها توسط بانک در پانزدهم و پایان

هر ماه باید به حساب ویژه (۷۱۲) موضوع تبصره ۵ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۰ نزد خزانه واریز و رونوشت اعلامیه واریز وجوه به سازمانهای کاشف ذی‌ربط ارسال گردد.

ماده (۲۵) خزانه موظف است براساس فرم درخواست وجوه درخواست‌کننده ظرف حداکثر یک هفته نسبت به واریز وجوه درخواستی به حساب مربوط به شرح زیر اقدام نماید:

الف - ۴۰٪ به حساب درآمد عمومی کشور.
ب - ۳۰٪ به حساب حق‌الکشف مأموران کاشف نزد سازمان ذی‌ربط.

پ - ۲۰٪ به حساب سازمان کاشف.

ت - ۱۰٪ به حساب اختصاصی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق.

ماده (۲۶) - کلیه صورتهای تقسیم حق‌الکشف قاچاق طبق صورتجلسات بدوی کشف توسط سازمانهای کاشف تنظیم و براساس اسامی مقید در فهرست تقسیم نسبت به پرداخت حق‌الکشف اقدام می‌شود و در مورد هر پرونده به شرح زیر خواهد بود:

الف - سهم عوامل اطلاعات، مخبران و کاشفان ۳/۲۰

ب - سهم مأموران انتظامی و بازجو ۳/۷

در صورتی که کشف و ضبط کالا و ارز قاچاق بدون دفالت مأموران انتظامی صورت پذیرد، سهم مأموران یاد شده بین عوامل اطلاعاتی، مخبر و کاشف تقسیم و چنانچه در کشف کالای مزبور مخبر و عوامل اطلاعاتی شرکت نداشته باشند سهم آنان به کشف پرداخت خواهد شد.

پ - سهم عوامل ستادی ۳/۳

تبصره ۱ - در صورتی که کشف و ضبط کالا و ارز قاچاق بدون دخالت مأموران انتظامی صورت پذیرد، سهم مأموران یاد شده بین عوامل اطلاعاتی، مخبر و کاشف تقسیم و چنانچه در کشف کالای مزبور مخبر و عوامل اطلاعاتی شرکت نداشته باشند سهم آنان به کشف پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - در صورت وحدت عوامل اطلاعاتی، مخبر، کاشف، مأموران انتظامی و بازجو حق‌السهم عوامل یاد شده به عامل واحد تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۳ - چنانچه افراد ذی‌نفع چند نفر باشند حق‌السهم مربوط به نسبت مساوی بین آنان تقسیم خواهد شد.

ماده (۲۷) - سهم حق‌الکشف کاشفان، مخبران و عوامل اطلاعاتی از مبلغ ده میلیون ریال و سهم بازجو و مأموران انتظامی از مبلغ هفت میلیون ریال و سهم نیروهای وظیفه از مبلغ پنج میلیون ریال در هر پرونده نباید تجاوز نماید.

تبصره ۱ - سهم نیروها اعم از کادر و وظیفه که در عملیات منجر به درگیری، موفق به کشف کالای قاچاق می‌شوند تا سقف پنجاه میلیون ریال قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه هر یک از نیروها در حین عملیات منجر به درگیری به افتخار شهادت نایل شود از محل ۲۰٪ سهم سازمان کاشف با نظر فرماندهی سازمان کاشف مبلغ پنجاه میلیون ریال به وراث شرعی و قانونی وی طبق مقررات قانونی پرداخت خواهد شد و در صورت جانبازی افراد باتوجه به تعیین درصد جانبازی پاداشی به نسبت حداکثر تا سقف مبلغ مذکور برای یک بار قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۳ - سازمان کاشف، رقم ریالی مازاد

از پرداخت حق الکشف کاشفان و محل هزینه آن را هر شش ماه یک بار به دبیرخانه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق گزارش می نماید.

ماده (۲۸) - وجوه مربوط به ۲۰٪ سهم سازمان کاشف (به استثنای موارد مندرج در تبصره "۲" ماده ۲۷ این آیین نامه) صرفاً برای تهیه تجهیزات و امکانات به منظور تقویت امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز هزینه خواهد شد. خزانه مکلف است وجوه مربوط به هر سازمان را به حساب سازمان ذی ربط واریز نماید و سازمان کاشف نیز موظف است گزارش ادواری شش ماهه این وجوه را به دبیرخانه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق ارائه نماید.

ماده (۲۹) - از محل ۱۰٪ وجوه واریزی به حساب ویژه (موضوع تبصره "۵" ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۰) برای اجرای طرحها و برنامه های تقویت امر مبارزه با قاچاق کالا، اداره دبیرخانه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق و نیز تشویق مأموران که در امر مبارزه با قاچاق و وصول و واریز وجوه دخالت داشته اند و از مصادیق سازمانهای کاشف و کاشفان نمی باشند، مبالغی به شرح زیر تخصیص و پرداخت خواهد شد.

الف - ۵۰٪ از وجوه موضوع این ماده به (طرحها و پیشنهادهایی که از سوی دستگاههای ذی ربط به دبیرخانه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق ارائه می گردد و با پیشنهاد دبیرخانه یاد شده به تأیید وزارت کشور می رسد) اختصاص خواهد یافت.

ب - ۵۰٪ از وجوه موضوع این ماده برای تشویق نیروهایی که به نحوی در امر مبارزه و اثبات بزه قاچاق و واریز وجوه مربوط دخالت داشته اند و از کارکنان سازمانهای کاشف نمی باشند، تخصیص می یابد. رؤسای

دستگاههای ذی ربط فهرست افراد مشمول استفاده از مزیت یاد شده، نوع خدمت و میزان پاداش پیشنهادی را هر شش ماه یک بار برای دبیرخانه ستاد مذکور ارائه می نماید. حداکثر پاداش متعلق به هر یک از نیروها مبلغ پانزده میلیون ریال در سال تعیین می شود. مبالغ یاد شده در این بند به پیشنهاد ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق و تأیید وزیر کشور اختصاص می یابد.»

نحوه اجرای مفاد احکام صادره در خصوص بزه قاچاق و تعیین تکلیف کالای قاچاق

وقتی که تحقیقات و رسیدگی لازم راجع به پرونده قاچاق ختم گردید و حکم مقتضی صادر شده و قطعی یافت، نحوه اجرای مفاد دادنامه مورد بررسی قرار می گیرد که چگونه بایستی اجرا گردد.

در دادنامه های صادره منجر به محکومیت فرد متخلف ممکن است حکم به ضبط کالای قاچاق و در صورت از بین رفتن کالا حکم به ردّ بهای آن و پرداخت جریمه متعلقه و تحمل حبس صادر گردد.

پس از محکومیت به پرداخت بهای مال و جریمه متعلقه، در اجرای آن دو حالت وجود دارد:

الف - حالت اول:

در صورتی که محکوم علیه حاضر به پرداخت محکومیه نباشد یا مالی از وی جهت تأدیه محکومیه به دست نیاید، بایستی براساس قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی وی را به زندان معرفی کرد.

هر چند قبلاً گفته شد، براساس رأی وحدت رویه شماره ۵۸۷ مورخه ۱۳۷۲/۱۰/۱۴ هیات عمومی دیوان عالی کشور و مفاد مواد (۶ و ۷) قانون مجازات مرتکبین قاچاق، حکم به ضبط کالا یا ردّ بهای مال از بین رفته و

جریمه متعلقه، محکومیتی است که دارای خصوصیات و آثار محکومیت مالی است، ولی در شیوه اجرای مفاد دادنامه، قانونگذار مقرر نموده است که براساس قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی اجرا شود.

متن ماده (۱۰) قانون مجازات مرتکبین قاچاق به شرح زیر است:

«ترتیب وصول جزای نقدی و بهای مال از بین رفته و احتساب بازداشت مابازای آن به نحوی است که در قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی مقرر است. وجوهی که در این مورد بابت اجرای احکام جزایی وصول می شود به حساب اداره مأمور وصول درآمد دولت منظور خواهد شد. اداره مزبور می تواند با محکوم علیه ترتیبی برای وصول محکومیه مالی بدهد.»

ماده (۱) قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی مصوب مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۷۹/۸/۱۰ به شرح زیر است:

«هر کس به موجب حکم دادگاه در امر جزایی به پرداخت جزای نقدی محکوم گردد و آن را نپردازد و یا مالی غیر از مستثنیات دین از او به دست نیاید، به دستور قاضی صادرکننده حکم به ازای هر پنجاه هزار ریال یا کسر آن، یک روز بازداشت می گردد.»

ب - حالت دوم:

در صورتی که محکوم علیه حاضر به پرداخت بهای مال از بین رفته و جریمه متعلقه باشد در این صورت، وجه فوق به حسابهای مشخصی که از جانب خزانه تعیین گردیده واریز می گردد. در این خصوص ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مقرر می دارد:

«کلیه جریمه های دریافتی مربوط به قاچاق کالا منحصرأ به حساب ویژه (۷۱۲) خزانه و

جریمه‌های ریالی دریافتی مربوط به قاجاق ارز به حساب (۸۱۵) خزانه واریز می‌گردد.»
بنابراین، محکومیت به پرداخت بهای مال از بین رفته و جریمه متعلقه به شرح فوق اجرا می‌گردد و محکومیت به حبس نیز مانند سایر محکومیت‌های حبس اجرا می‌گردد.

نحوه تعیین تکلیف راجع به کالای قاجاق

در خصوص کالایی که موضوع پرونده قاجاق است، بانوجه به دلیل و مدارک و محتویات پرونده از جانب مرجع قضایی به طور کلی دوتنوع تصمیم اتخاذ می‌شود:

الف - حکم برائت متهم صادر می‌گردد.
ب - حکم به محکومیت متهم صادر می‌شود.

در مورد هر کدام به شرح آتی توضیح داده می‌شود.

الف - در این وضعیت برای اثبات بزه قاجاق دلایل کافی وجود ندارد و در این صورت، مرجع قضایی قرار منع تعقیب یا رأی برائت متهم صادر می‌نماید. در این صورت بایستی کالا به صاحب آن مسترد شود.

در این خصوص پاراگراف دوم از بند «ب» از ماده (۲) قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاجاق کالا و ارز اشعار می‌دارد:

«کلیه متخلفین مذکور در بندهای «الف» و «ب» در صورت اعتراض می‌توانند حداکثر ظرف مدت دو ماه به مراجع صالح قضایی شکایت نمایند. در صورت برائت، کالا یا قیمت آن به نرخ روز صدور حکم و معادل ریالی ارز به نرخ رسمی و جزای پرداختی مسترد می‌گردد.»

ماده (۱۲) آیین نامه اجرایی قانون فوق چنین بیان می‌دارد:

«متهمان به قاجاق کالا و ارز در موارد بند

«الف» و قسمت اول بند «ب» ماده (۲) قانون، در صورت اعتراض می‌توانند ظرف حداکثر دو ماه از تاریخ ضبط کالا و ارز حسب مورد به مراجع قضایی صالح یا محاکم تعزیرات حکومتی که در محل صلاحیت رسیدگی به جرم قاجاق را دارد، شکایت نمایند. در صورت برائت، عین کالا و در صورت موجود نبودن کالا، قیمت آن به نرخ روز صدور حکم و معادل ریالی ارز براساس نرخ واریز نامه‌ای صادراتی در بورس به علاوه عین مبلغ جریمه پرداختی طبق حکم محکمه از محل موجودی حساب (۷۱۲) یا (۸۱۵) خزانه و به نسبت‌های مقرر در ماده (۲۵) این آیین نامه، از سهمیه‌های ذی ربط تأمین و از طریق دستگاه اجرایی به ذی نفع حسب مورد مسترد و یا پرداخت می‌گردد.

ب - در این حالت، زمانی که دلایل کافی دال بر اثبات بزه قاجاق موجود باشد، مرجع قضایی صالح حکم به ضبط کالا و محکومیت متهم حسب مورد به جزای متعلقه و حبس صادر می‌نماید.

در این صورت، کالای موضوع بزه قاجاق طی صورتجلسه‌ای که به امضای دادستان مربوط و رئیس اداره امور اقتصادی و دارایی به نمایندگان سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی تحویل می‌گردد. ذیل ماده (۳۱) قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مؤید مطلب فوق است.

پس از تحویل کالای به دست آمده ناشی از بزه قاجاق به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، براساس نوع کالا و تصمیمی که درباره آن اتخاذ می‌شود کالاهای مورد نظر به سه دسته تقسیم می‌شوند:

الف - کالاهای غیر قابل فروش و غیر قابل استرداد (بایستی معدوم شود)

ب - کالاهای قابل فروش

ج - کالاهایی که بایستی تحویل مراجع دیگر گردد.

ذیلاً درباره هر کدام از دسته‌های فوق توضیح لازم ارائه می‌گردد.

الف - کالاهای غیر قابل فروش و غیر قابل استرداد

کالاهای غیر قابل فروش کالاهایی هستند که آلوده به آفت و یا غیر قابل مصرف یا فاسد هستند و بایستی معدوم شوند.

ماده (۴۲) قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی مقرر می‌دارد:

«کالاهایی که توسط وزارتخانه‌های کشاورزی، جهادسازندگی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراجع صالحه ذی ربط، آلوده به آفت و یا غیر قابل مصرف یا فاسد تشخیص داده شود یا تنظیم صورتجلسی که به امضای نماینده دادستان محل و نمایندگان سازمان و دستگاه اجرایی ذی ربط خواهد رسید، معدوم خواهد شد.»

تبصره «۵» ماده (۱۳) دستورالعمل اجرایی آیین نامه اجرایی نحوه فروش کالاهای قاجاق مکشوفه موضوع قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاجاق کالا و ارز مقرر می‌دارد:

«کالاهایی که واگذاری آن قانوناً و شرعاً مجاز نمی‌باشد از قبیل مشروبات الکلی و وسایل قمار، برطبق نظارت کمیسیون و با حضور نماینده قوه قضاییه منهدم خواهد گردید.»

ب - کالاهای قابل فروش

کالاهای قابل فروش آن دسته از کالاهای تحویلی به سازمان اموال تملیکی است که توسط سازمان مذکور براساس قانون و مقررات مربوط، به فروش رسیده و به حساب ویژه خزانه (۷۱۲) واریز می‌گردد.

ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز در این مورد چنین حکایت می کند:

«اداره های مأمور وصول درآمدهای دولت مکلفند بلافاصله پس از ضبط کالاهای قاچاق، بدل پرونده را به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی تحویل دهند. سازمان یاد شده کالاهای مکشوفه را بر مبنای پایه قیمت تعیین شده توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران براساس ارز واریزنامه ای در بورس از طریق مزایده به فروش رسانده و وجوه حاصل از فروش را به حساب ویژه خزانه (۷۱۲) موضوع تبصره ۵ ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی واریز و مراتب را به ادارات ذی ربط مأمور وصول درآمدهای دولت و به سازمان شاکمی مربوط اعلام نماید.

تبصره ۱ - فروش کالاهای قاچاق مکشوفه خروجی، کالاهای سریع الفساد، کالاهای انهدامی (دارای مصرف ثانویه) کالاهای سریع الاشتعال، احشام و طیور و کالاهایی که در آنها تغییر کمی و کیفی ایجاد شده باشد و همچنین کالاهایی که در مزایده به فروش نرسیده است، به قیمت پایه کارشناسی براساس ضوابط جاری سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی خواهد بود.

تبصره ۲ - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است برای تعیین قیمت کالای قاچاق مکشوفه میانگین نرخ ارز واریزنامه صادراتی مورد معامله در بازار بورس را در پایان هر فصل شمسی از بانک مرکزی اخذ و ملاک محاسبه در فصل بعدی سال قرار دهد.»

ج - کالاهایی که تحویل مراجع دیگر می گردد

کالاهایی که براساس نوع و ارتباط با شرح وظایف مرجع مربوط بایستی به سازمان یا اداره مورد نظر تحویل گردد. قانون و مقررات، کلیه

کالاها و مرجع تحویل آنها را مشخص کرده است که به شرح زیر توضیح داده می شود:

۱ - براساس تبصره ۳۰ از ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز، کالاهای قاچاق مکشوفه دخانی و شیلاتی تحویل شرکتهای دخانیات و شیلات می شوند تا پس از فروش، وجوه حاصل را به حساب ویژه (۷۱۲) خزانه واریز نمایند.

۲ - براساس تبصره ۵ از ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز، فرآورده های نفتی و جنگلی به ترتیب تحویل شرکت ملی پالایش و بخش فرآورده های نفتی ایران و وزارت جهاد سازندگی می شود تا مراجع مذکور براساس قیمت های داخلی، کالاهای مکشوفه را به فروش رسانده و وجوه حاصل را به حساب ویژه (۷۱۲) خزانه واریز نمایند.

۳ - طبق تبصره ۴ از ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی از قانون مرقوم، آن دسته از اموال و اشیایی که دارای ارزش فرهنگی، تاریخی و ملی هستند به سازمان میراث فرهنگی تحویل می شوند.

۴ - براساس بند «الف» از ماده (۳۸) قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، مواد مخدر مورد نیاز به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با دریافت وجه آنها تحویل می گردد.

۵ - بر طبق بند «ب» از ماده (۳۸) قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، اسلحه و مهمات جنگی و انواع مواد منفجره با رعایت مفاد تبصره ماده (۸) این قانون، با دریافت وجه آن به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تحویل می گردد.

۶ - براساس ماده (۴۰) قانون فوق،

سازمان مکلف است داروها را با دریافت وجه آنها به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تحویل دهد.

۷ - بر طبق تبصره ۱۰ از ماده (۴۳) قانون یاد شده، کلیه وسایل و تجهیزات ضبط و پخش تصویر و صدا و مواد مصرفی آنها، انواع آثار و لوازم هنری از قبیل تابلوهای نقاشی و انواع سازها تحت نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فروخته خواهد شد.

۸ - براساس تبصره ۲ از ماده (۴۳) قانون فوق اموال و اثاثیه مشروح زیر که به تشخیص وزارت اطلاعات جنبه اطلاعاتی و امنیتی دارند در قبال دریافت وجه آن به وزارت اطلاعات تحویل می گردد.

الف - دستگاههای گیرنده با فرکانسهای غیرمجاز که موجب مخدوش شدن یا استماع مکالمات مخابرات دستگاههای نظامی و اطلاعاتی و انتظامی خواهد شد.

ب - انواع سلاحها و مهماتی که بر حسب ظاهر برای سرگرمی و تفریح وارد می شوند ولی از نظر امنیتی به مصلحت جامعه نیست و همچنین اسلحه های شکاری.

ج - تجهیزات اطلاعاتی مانند میکروفونهای کوه به منظور جاسازی در اشیای مختلف استفاده می گردد.

د - دوربین مخصوص امور جاسوسی.
ه - مواد شیمیایی که در امر جعل مورد استفاده واقع می شوند.

۹ - براساس ذیل تبصره ۴ از ماده (۱۹) قانون مجازات مرتکبین قاچاق، وسایط نقلیه حامل مواد مخدر و کالای قاچاق پس از صدور حکم قطعی به منظور استفاده در امر مبارزه با قاچاق در اختیار سازمان کاشف جرم قرار خواهد گرفت.

